

Експертний висновок
до законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів
України щодо регулювання кредитних відносин в умовах воєнного та
надзвичайного стану в Україні»
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регулювання кредитних відносин в умовах воєнного та надзвичайного стану в Україні» (далі – законопроект), (реєстраційний № 7131 від 09.03.2022), внесений народним депутатом України Гривком С.Д.

Законопроект спрямований на звільнення від нарахування процентів за кредитами, виданими на території України банками та іншими фінансовими установами фізичним та юридичним особам, в умовах воєнного або надзвичайного стану в Україні.

При цьому слід зазначити, що підтримуючи дуже важливою ідею законодавчого врегулювання захисту інтересів клієнтів банків в умовах війни, вважаємо, що для недопущення зловживань в отриманні преференцій за кредитами недобросовісними позичальниками, або тими, що мають можливість обслуговувати свої кредити, але умисно цього не здійснюють, вирішення проблеми має містити диференційований підхід з метою підтримки найменше захищених верств населення, що на даний час не мають можливості виконувати свої зобов'язання.

Водночас, слід зазначити, що банківська діяльність є специфічним видом діяльності та полягає у наданні кредитів позичальникам за рахунок коштів, залучених від кредиторів банку. Відповідно, кошти, що були надані у тимчасове користування та повернуті позичальниками разом із процентами, є джерелом виконання власних зобов'язань банків перед вкладниками та іншими кредиторами. Злагоджена і безперебійна робота банків в умовах війни є важливішою, ніж у мирний час.

Разом з тим, норми законопроекту щодо надання преференцій усім позичальникам можуть вплинути на здатність банків своєчасно виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та іншими кредиторами, а також створити додаткові ризики для стабільності банківської системи в умовах війни.

При цьому відповідно до статті 1054 Цивільного кодексу України (далі - Кодекс) кредитний договір є цивільним правочином, за яким банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000009E0E2F00448AA100](#)

Підписувач [Драганчук Юрій Олегович](#)

Дійсний з [16.03.2022 15:14:12](#) по [16.03.2024 15:14:12](#)

Міністерство фінансів України

14020-04-3/6517 від 22.03.2022

(кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти.

Згідно зі статтею 629 Кодексу договір є обов'язковим для виконання сторонами.

Водночас можливість вирішення питання щодо реструктуризації заборгованості за кредитними договорами, внесення змін до кредитних договорів щодо порядку погашення кредиту та процентів врегульована статтями 6, 12 та 13 Кодексу, за якими сторонам цивільних правовідносин надане право врегулювати свої правовідносини в договорі на власний розсуд.

Разом з тим, Національний банк дозволив банкам не враховувати несплату за кредитами як прострочення протягом дії воєнного часу та 30 днів після цього, якщо несплата пов'язана із російською агресією. Домовленості про кредитні канікули укладаються позичальником безпосередньо з банком.

При цьому слід зазначити, що 15.03.2022 прийнято Закон України № 2120-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану», норми якого спрямовані на полегшення ситуації для українців-позичальників на час війни та післявоєнного відновлення економіки.

Закон передбачає, що на час дії воєнного стану та в тридцятиденний строк після дня його припинення або скасування споживач не буде нести відповідальності перед кредитором у разі прострочення виконання зобов'язань за споживчим кредитом. Крім того, у разі допущення такого прострочення споживач звільняється, зокрема, від обов'язку сплати кредитором неустойки (штрафу, пені) та інших платежів, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит за прострочення виконання (невиконання, часткове виконання) споживачем зобов'язань за таким договором.

Також забороняється у разі невиконання зобов'язань за договором про споживчий кредит збільшення процентної ставки за користування кредитом, крім випадків, коли встановлення змінюваної процентної ставки передбачено кредитним договором чи договором про споживчий кредит.

Водночас звертаємо увагу, що неустойка (штраф, пеня) та інші платежі, сплата яких передбачена договором про споживчий кредит, нараховані включно з 24 лютого 2022 року за прострочення виконання за таким договором, підлягають списанню.

Разом з тим, зважаючи на те, що згідно з статтею 55 Закону України «Про Національний банк України» головною метою банківського регулювання і нагляду Національного банку України є безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів, вважаємо, що законопроект потребує погодження з Національним банком України.

2. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту не має впливу на видаткову частину

Державного бюджету України.

3. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових видатків з державного бюджету.

4. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту не впливає на виконання закону про Державний бюджет України у поточному бюджетному періоді.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект узгоджується із законами, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект може бути підтриманий за умови доопрацювання.

**Заступник Міністра з питань
європейської інтеграції**

Юрій ДРАГАНЧУК